

Sygn. akt VIII Gz 2/16

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, VIII Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Kala (spr.)

Sędziowie: SO Marek Tauer

SR del. Artur Fornal

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2016 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **G. K. (1)**

o ogłoszenie upadłości

na skutek zażalenia dłużnika na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia

2 grudnia 2015 r., sygn. akt XV GU 135/15

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSR del. Artur Fornal SSO Elżbieta Kala SSO Marek Tauer

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 2 grudnia 2015 r., sygn. akt XV GU 135/15, Sąd Rejonowy oddalił wniosek dłużnika - G. K. (1) o ogłoszenie jego upadłości jako osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej.

Sąd wydał rozstrzygnięcie w oparciu o następujące ustalenia i wnioski.

Dnia 12 lipca 1999 r. dłużnik zarejestrował działalność gospodarczą pod nazwą (...). Dnia 19 czerwca 1997 r. dłużnik zarejestrował działalność gospodarczą pod nazwą (...)

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej dłużnik nie regulował wymagalnych zobowiązań pieniężnych wobec następujących podmiotów;

(...) od dnia 25 maja 2007 r. do 20 sierpnia 2010 r. w łącznej kwocie 329.936,06 zł.

- (...) od dnia 25 czerwca 2007 r. w kwocie 206.106,06 zł.

- (...) S.A. W. od 16 września 2009 r. w kwocie 41.785,40 zł.

(...) od grudnia 2008 do grudnia 2010 r. w kwocie ok. 170.000 zł.

- (...) S.A. od 3 listopada 2010 r. w kwocie 342 zł

- (...) sp. z o.o. od dnia 21 kwietnia 2006 r. w kwocie 6.188,41 zł.

-R. G. od 29 września 2011 r. w kwocie 6.934,02 zł.

- (...) sp. z o.o. od 19 maja 2011 r. w kwocie 9.721,76 zł.

- (...) sp. z o.o. od 26 kwietnia 2006 r. w kwocie 17.397,61 zł.

-M. M. G. K. (2) od 23 czerwca 2006 r. w kwocie 15.702,76 zł.

- (...) sp. z o.o. od dnia 14 listopada 2011 r. w kwocie 65.639,19 zł.

Dłużnik stał się niewypłacalny 25 czerwca 2007 r. - a zatem w czasie , gdy prowadził działalność gospodarczą. W tej dacie posiadał bowiem cztery wymagalne zobowiązania, których nie uiszczył do dnia dzisiejszego; wobec M. M. G. K. (2) od 23 czerwca 2006 r. w kwocie 15.702,76 zł. , (...) sp. z o.o. od 26 kwietnia 2006 r. w kwocie 17.397,61 zł. , (...) sp. z o.o. od dnia 21 kwietnia 2006 r. w kwocie 6.188,41 zł., oraz największe zobowiązanie wobec (...) od dnia 25 czerwca 2007 r. w kwocie 206.106,06 zł. Zważyć nadto trzeba, iż od końca maja 2007 r. dłużnik zaprzestał opłacania składek wobec (...). Pomimo zaistniałych przesłanek nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości.

Dnia 31 marca 2011 r. dłużnik zaprzestał wykonywania działalności gospodarczej (...) i został wykreślony z ewidencji działalności gospodarczej.

Dnia 24 lipca 2012 r. dłużnik jako przedsiębiorca (...) został wykreślony z Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej .

Do czerwca 2011 r. dłużnik był udziałowcem (...) sp. z o.o. a do października 2011 r. również prezesem zarządu w.w. spółki.

W momencie rezygnacji dłużnika z funkcji Prezesa zarządu (...) sp. z o.o. spółka ta nie regulowała swoich wymagalnych zobowiązań. Na mocy orzeczeń sądowych na podstawie art. 299 ksh dłużnik odpowiada osobiście za zobowiązania spółki wobec;

- (...) S.A. na kwotę 221.038 zł.

- (...) (...) na kwotę 149.272 zł.

- (...) na kwotę 77.751 zł.

Dnia 24 czerwca 2015 r. (...) Oddział w B. wydał wobec dłużnika decyzję o częściowym umorzeniu składek na ubezpieczenie społeczne pod warunkiem spłaty należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy .

Obecnie dłużnik jest zatrudniony na 1/2 etatu w przedsiębiorstwie swojej żony L. K.. Jego miesięczne wynagrodzenie wynosi 875 zł. brutto. Ma na utrzymaniu dwuletniego syna. Nadto płaci świadczenia alimentacyjne na rzecz córki W. K. w wysokości 500 zł. i syna G. K. (1) w kwocie 800 zł. miesięcznie. Nie posiada żadnego majątku.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych przez dłużnika, w szczególności spisu wierzycieli dokonanego przez dłużnika wraz z dokumentacją k. 9-140, decyzji (...), k. 8, wydruku CEIDG k. 148, aktu notarialnego z 16 czerwca 2011 r. – k. 164, oświadczenia dłużnika o rezygnacji z funkcji Prezesa zarządu (...) sp. z o.o. z dnia 18 października 2011 r.- k. 163, decyzji (...) z 24 czerwca 2015 r. – k. 150 akt, jak również na podstawie zeznań dłużnika G. K. (1).

Sąd Rejonowy wskazał na wstępie, że w stosunku do dłużnika zastosowanie mają przepisy o upadłości konsumenckiej na podstawie art. 491¹ ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535), dalej określanej jako p.u.n.

Zgodnie z treścią art. 10 p.u.n., upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny. Zgodnie natomiast z art. 11 ust. 1 p.u.n. dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Z istoty porządku prawnego wynika, że każdy powinien wykonywać swe wymagalne zobowiązania w terminie. Jeżeli zatem dłużnik nie wykonuje ciężących na nim wymagalnych zobowiązań, wówczas jest niewypłacalny, co stwarza podstawę ogłoszenia go upadłym. Bez znaczenia też jest, czy są to zobowiązania związane z prowadzoną działalnością gospodarczą czy zawodową, czy też inne zobowiązania (por. F. Zedler, Komentarz do art. U p.u.n., [w:] A. Jakubecki, F. Zedler, Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, Zakamycze, 2003.).

Analiza przedłożonych przez dłużnika dokumentów pozwoliła ustalić, że niewątpliwie zaprzestał on wykonywania wymagalnych zobowiązań w sposób trwały 25 czerwca 2007 r.

Z tą datą bowiem stało się wymagalne największe zobowiązanie wobec (...) w kwocie 206.106,06 zł. Dłużnik posiada obecnie zadłużenie wobec kilkunastu wierzycieli. Większość zobowiązań zostało zaciągniętych w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą dłużnika.

Pomimo wystąpienia przesłanki niewypłacalności, ogłoszenie upadłości w niniejszej sprawie było niemożliwe z uwagi na zaistnienie przesłanki negatywnej określonej treścią art. 491⁴ ust. 2 pkt. 3 p.u.n. Z cytowanego przepisu wynika, iż sąd oddala wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli w okresie 10 lat przed dniem zgłoszenia wniosku dłużnik mając taki obowiązek, wbrew przepisom ustawy nie zgłosił w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości.

Obowiązek i termin złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości reguluje art. 21 p.u.n., zgodnie z którym dłużnik - przedsiębiorca jest zobowiązany, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości.

Niewątpliwie dłużnik w niniejszej sprawie prowadził działalność gospodarczą jako osoba fizyczna od lat dziewięćdziesiątych. Stan niewypłacalności powstał 25 czerwca 2007 r. a zatem dłużnik w terminie 14 dni od tej daty winien złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości.

Bezspornym jest zatem, iż niewypłacalność dłużnika powstała w trakcie prowadzenia przez niego działalności gospodarczej jak i fakt, iż wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnik jako przedsiębiorca nigdy nie złożył, choć przepisy prawa nakładały na niego taki obowiązek.

Sąd Rejonowy podkreślił, że składając wniosek dłużnik wprost wskazał, iż nieuregulowane zobowiązania wynikają z faktu prowadzonej działalności gospodarczej (k. 3 akt). Zeznając na rozprawie w dniu 23 września 2015r. dłużnik stwierdził, iż zakończył działalność gospodarczą, gdyż nie dawał rady ze spłatą zobowiązań oraz na skutek egzekucji komorniczych (k. 157 akt). Dłużnik zeznał też, iż nie składał wniosku jako przedsiębiorca o ogłoszenie upadłości, gdyż nie wiedział, że wniosek taki można złożyć. Dłużnik zatem nie kwestionował faktu, iż jego niewypłacalność była powodem wyrejestrowania i zakończenia działalności. Ponadto dłużnik, jako Prezes zarządu (...) sp. z o.o., miał także obowiązek złożyć w określonym prawem terminie wniosek o ogłoszenie upadłości spółki, czego również nie uczynił. Konsekwencją tego jest odpowiedzialność osobista dłużnika za niektóre zobowiązania spółki (...) na podstawie art. 299 ksh orzeczona na mocy wyroków sądowych.

W przedmiotowej sprawie nie zaistniały też przesłanki do zastosowania zasady słuszności czy humanitaryzmu, w szczególności zauważyć należy, iż dłużnik jest osobą posiadającą możliwości zarobkowe. Odwołanie się zaś do zasad generalnych odnosi się jedynie do wypadków szczególnie uzasadnionych, które w niniejszej sprawie w ocenie Sądu nie wystąpiły. Dłużnik reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie przytoczył we wniosku ani w swych

zeznaniach żadnych okoliczności, które przemawiać by mogły za zastosowaniem wobec niego zasad słuszności lub humanitaryzmu.

Zeznając dłużnik stwierdził, iż ma problemy urologiczne, a także nadciśnienie. Dolegliwości te nie zagrażają jego życiu i zdrowiu oraz nie wpływają na możliwości zarobkowe (k. 157). Dłużnik jest zatrudniony w przedsiębiorstwie swojej żony. Okoliczności te, nie są zatem zdarzeniami nadzwyczajnymi i nie przemawiają za zastosowaniem wobec uczestnika zasad słuszności i humanitaryzmu.

Biorąc pod uwagę przytoczone powyżej okoliczności, wobec faktu, iż dłużnik w okresie 10 lat przed dniem zgłoszenia wniosku w niniejszej sprawie będąc do tego zobowiązanym jako przedsiębiorca nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości Sąd wniosek dłużnika o ogłoszenie upadłości konsumenckiej oddalił na podstawie art. 491⁴ ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 233).

Zażalenie na powyższe postanowienia złożył dłużnik, który zaskarżył je w całości i wniósł o jego uchylenie.

Zaskarżonemu postanowieniu dłużnik zarzucił naruszenie przepisu art. 491⁴ ust. 2 pkt 3 p.u.n. przez jego zastosowanie, mimo że przeprowadzenie postępowania upadłościowego jest uzasadnione względami słuszności. Okoliczność, że dłużnik nie zgłosił w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości podlega bowiem weryfikacji w oparciu o klauzule względów słuszności i względów humanitarnych.

Dłużnik zarzucił, że Sąd pierwszej instancji nie wziął pod uwagę, że popadł w stan niewypłacalności nie ze swojej winy, a z uwagi na nierzetelność swoich kontrahentów, którzy nie uregulowali względem niego zobowiązań. Do tej poru spłaca on zobowiązania zaciągnięte w czasie, gdy prowadził przedsiębiorstwo, a ponadto regularnie płaci zobowiązania alimentacyjne wobec córki i syna w kwocie 1.200 zł miesięcznie. Kwota ta przekracza jego miesięczne wynagrodzenie i jest ponoszona dzięki pomocy obecnej żony, w której przedsiębiorstwie dłużnik jest zatrudniony na pół etatu.

Dodał też, że sprzedał udziały w spółce (...) nabywcy, który zobowiązał się spłacić jego zobowiązania względem wierzycieli. Ponadto zaprzestał wykonywania działalności gospodarczej z dniem 31 marca 2011 r. Przez przeoczenie wykreślenia dłużnika

z Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej dokonano dopiero 24 lipca 2012 r., jednak z tego powodu nie miał on już możliwości złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości jako przedsiębiorca, z uwagi na upływ rocznego terminu z art. 8 ust. 1 p.u.n.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie nie podlegało uwzględnieniu.

Na wstępie zaznaczyć należy, że wniosek dłużnika został złożony w czerwcu 2015 r. Do jego rozpoznania zastosowanie miały wobec tego przepisy ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze, w brzmieniu obowiązującym przed zmianą dokonaną na mocy art. 428 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2015, poz. 978), w tym będący podstawą rozstrzygnięcia art. 491⁴ ust. 2 pkt 3 u.p.n.

Wspomniana ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. i zgodnie z jej przepisem przejściowym (– art. 449 Prawa restrukturyzacyjnego), w sprawach, w których przed dniem wejścia w życie ustawy wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Sąd Rejonowy w swoim uzasadnieniu wskazał, że wnioskodawca spełnił przesłankę pozytywną ogłoszenia upadłości konsumenckiej w postaci niewypłacalności, jednak podstawę oddalenia jego wniosku o ogłoszenie upadłości stanowiło wystąpienie negatywnej przesłanki wynikającej właśnie z przepisu art. 491⁴ ust. 2 pkt 3 u.p.n. w postaci nie złożenia

przez dłużnika w ustawowym terminie wniosku o ogłoszenie upadłości, pomimo że zgodnie z przepisami ustawy miał taki obowiązek jeszcze w 2007 r., kiedy powstała znaczna część jego niespłaconych zobowiązań.

Powyższe okoliczności nie były przedmiotem zażalenia dłużnika. Dłużnik zarzucił natomiast nieuwzględnienie przez Sąd pierwszej instancji względów słuszności i względów humanitarnych, które w jego ocenie, pomimo baraku wniosku o upadłość, powinny znaleźć zastosowanie w rozpoznawanym przypadku.

Zdaniem Sądu Okręgowego zarzuty skarżącego były nieuzasadnione, gdyż Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia omówił kwestię braku możliwości zastosowania w stosunku do dłużnika przepisu pozwalającego - w szczególnie uzasadnionych okolicznościach - na ogłoszenie upadłości, pomimo wystąpienia negatywnych przesłanek wynikających z przepisu art. 491⁴ ust. 2 p.u.n.

Zakaz ogłaszania upadłości przez Sąd w sytuacji opisanej w art. 491⁴ ust. 2 pkt. 3 p.u.n. ma w założeniu pozbawić przedsiębiorcę, który nie dopełnił ww. obowiązków, możliwości umorzenia zobowiązań z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w trybie przepisów konsumenckich (art. 491¹⁵ ust. 1 i art. 491¹⁶ ust. 1 i 2 p.u.n.).

Zakaz powyższy nie ma charakteru bezwzględny, gdyż o możliwości oddłużenia osoby fizycznej przemawiać mogą również pozytywne przesłanki ogłoszenia upadłości konsumenckiej wyrażone w art. 491⁴ ust. 2 u.p.n. in fine, a mianowicie zasada słuszności oraz względy humanitarne. Wskazane przesłanki pozytywne (stojące na przeszkodzie oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości), obligują sąd rozpatrujący wniosek, w przypadku wystąpienia przesłanki negatywnej, do zbadania, czy nie wystąpiła choćby jedna (alternatywa nierozłączna) z przesłanek pozytywnych z art. 491⁴ ust. 2 u.p.n. in fine. Jeżeli więc przemawiają za tym zasady słuszności lub względy humanitarne, sądowi rozpoznającemu wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej nie wolno oddalić wniosku na podstawie art. 491⁴ ust. 2 u.p.n.

Zarówno klauzulę słuszności, jak też klauzulę względów humanitarnych, a więc tzw. klauzulę rozsądku trudno jest zdefiniować i określić. W doktrynie słusznie podnosi się, że powyższa regulacja pozwala skorzystać dłużnikowi z dobrodziejstwa oddłużenia w sytuacjach gdy niewypłacalność była skutkiem okoliczności o charakterze obiektywnym (np. kalectwa, choroby, niezawinionej utraty źródeł zarobkowania i obiektywnej niemożności powrotu do poprzedniego stanu), a także gdy przemawiają za tym silne argumenty o charakterze społecznym, słusznościowym czy humanitarnym. Wskazuje się, że względy słuszności to powszechnie akceptowane normy moralne i etyczne, obowiązujące wszystkich uczestników życia społecznego. Względy humanitarne natomiast odnoszą się bezpośrednio do danej osoby, zwłaszcza w aspekcie godności człowieka.

W ocenie Sądu Okręgowego względy słuszności lub względy humanitarne nie mogły wpływać na ocenę okoliczności niniejszej sprawy. Słusznie Sąd pierwszej instancji przyjął, że zgromadzony w postępowaniu materiał dowodowy nie dawał podstaw do przyjęcia, by ogłoszenie upadłości dłużnika było uzasadnione względami słuszności lub humanitarnymi, skoro dłużnik sam zaznaczył, że posiada zdolności zarobkowe, nie cierpi na choroby wyłączające możliwość podjęcia pracy. Ponadto w toku postępowania dłużnik nie podnosił żadnych szczególnych okoliczności pozwalających na ogłoszenie wobec niego upadłości, pomimo zaistnienia negatywnej ku temu przesłanki, poza ogólnym powołaniem się na kryzys gospodarczy. Tymczasem jak wynikało z ustalonego przez Sąd i niekwestionowanego przez dłużnika stanu faktycznego, jego niewypłacalność występowała już w czerwcu 2007 r., zatem przed nastaniem kryzysu gospodarczego, który co powszechnie wiadomo rozpoczął się w 2008 r.

Natomiast podniesione w osobistych zeznaniach dłużnika okoliczności związane z nieudanymi transakcjami gospodarczymi nie zostały nawet w jakikolwiek sposób uprawdopodobnione. Dłużnik nie przedstawił, pomimo ciążącego na nim stosownie do art. 6 kc obowiązku, żadnych dokumentów związanych z przyczynami powstania jego zadłużenia, w szczególności, dowodów braku zapłaty względem niego przez niesolidnych kontrahentów obejmujących kwoty odpowiadające podanym kwotom 1.500.000 zł od spółki (...), 500.000 zł od spółki (...), czy 300.000 zł od

innego inwestora z B. (zeznania na k. 157 verte akt). Także w zażaleniu skarżący nie powołał żadnych okoliczności świadczących o braku zawinienia w doprowadzeniu do stanu niewypłacalności.

W okolicznościach niniejszej sprawy należało zwrócić uwagę na trwały charakter niewykonywania zobowiązań istniejący od 2007 r. aż do momentu złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej. Gdyby nawet przyjąć, że dłużnik w sposób uzasadniony liczył na zmianę swojej sytuacji finansowej, to niewątpliwie w chwili pojawienia się kolejnych długów przypuszczenie to powinien zweryfikować.

Natomiast brak wiedzy odnośnie obowiązków przedsiębiorcy nie mógł stanowić przesłanki zwalniającej go od obowiązku zgłoszenia w odpowiednim terminie wniosku o upadłość. Na pewno taka okoliczność, będąca w najlepszym razie wyrazem lekkomyślności dłużnika, nie mogła być oceniana jako przemawiająca na jego rzecz ze względów słusznościowych lub humanitarnych. Wręcz przeciwnie, w ocenie Sądu drugiej instancji dłużnik prowadząc własną działalność gospodarczą musiał mieć świadomość sytuacji, w jakiej znajdowało się jego przedsiębiorstwo. Trzeba wskazać, że działalność gospodarcza w założeniu powinna być prowadzona w sposób profesjonalny i zawodowy, przy zachowaniu należytej staranności, a złożenie w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości jest wymogiem o charakterze zupełnie podstawowym.

Nagannie należało zatem ocenić fakt braku takiego wniosku w sytuacji niewykonywania wymagalnych zobowiązań względem wielu wierzycieli. Za oczywistą uznać należało, z uwagi na charakter zobowiązań, w tym zadłużenia z tytułu kredytu, okoliczność narastania zadłużenia, to zaś jest krzywdzące dla ogółu wierzycieli.

W świetle powyższego Sąd Okręgowy podziela w pełni stanowisko Sądu upadłościowego, który prawidłowo przyjął, że - jak stanowi powołany przepis art. 491⁴ ust. 2 pkt. 3 p.u.n. - w okresie dziesięciu lat przed dniem zgłoszenia niniejszego wniosku dłużnik, mając taki obowiązek, wbrew przepisom ustawy nie zgłosił w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości jako przedsiębiorca.

Wobec braku podstaw do podważenia prawidłowości wydanego przez Sąd Rejonowy orzeczenia, na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie podlegało oddaleniu.

SSR del. Artur Fornal SSO Elżbieta Kala SSO Marek Tauer